

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece 3.— „ „ 4.50 za pol leta 6.— „ „ 9.— za vsa leta 12.— „ „ 18.— Narodne je plačevati naprej na naročbo brez priložne seznanitve se sprava se zira.

Pozamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se račune po tarifu v petiti; za naslove z debiliti črkami so plačajo prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslani, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Nazočnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnštvo ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Nazočnino in oglašje je plačevati loco Trst. Odprije reklamacije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V ediniosti je moč“.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod v Ljubljani.

Dne 14. septembra 1897.

(Dalje.)

Zaključaj svoj govor je govoril gosp. Povše o narodnem gospodarstvu sledeče:

Zakonodajstvo prešinjeno mora biti po dolžnosti, skrbeti za delujoče stanove. Davki naj se porazdele pravično, močnejši naj nosijo primerno več od šibkejših, obdačijo naj se osobito spekulativne trgovine, borza; znižajo, oziroma preosnujejo naj se pristojbine, ki so prav pogostoma v hudo kvar in krivico osobito malim kmetovalcem; navajam pristojbine, ki se imajo plačevati od kmetij, prevzetih od starišev ali podedovanih; če so še tako zadolžene, tako, da je skoro več dolga, nego dejanske vrednosti, mora se plačevati pristojbina od vsega posestva. Zato naj naši poslanci tirjajo od vlade, da predloži že večkrat objavljeni pristojbinski zakon.

Ogromen je izdatek naših gospodarjev za obresti od dolgov, ki presega skoro trikrat svoto naših davkov! Zato moramo skrbeti, da se povsod osnujejo posojilnice, osobito za personalni kredit z nizkimi obrestmi.

Dežele pa naj skrbje za omogočenje konvertovanja visokobrestnih dolgov na nižeobrestne. Če le za jeden odstotek, in ob današnjem denarnem trgu je to mogoče, znižamo obresti, prihranimo našim zadolžencem na leto tisoče in tisoče!

Deželni zbori naj storé glede tega svojo dolžnost in naj prav po vzgledu deželnih zastopov na Nižeavstrijskem in Moravskem v to svrhu pospešujejo snovanje Raiffeisnovih posojilnic z zdatnimi nizkoobrestnimi posojili.

Hvaležni moramo biti domoljubnim možem, ki so z ustanovitvijo posojilnic že dokaj pripomogli k temu, da se je naše ljudstvo rešilo iz tujih rok. — Ako nadaljujemo in popolnimo to organizacijo, osvobodimo se od tujega kapitala, kar nas stori neodvisne od naših nasprotnikov, ki nas tlačijo.

PODLISTEK

Lari-Fari.

Spisal: Srakoper.

Ivan Sraka je razložil v kratkih potezah program svojega bodočega delovanja na znotraj. Vodil je tisti večer zborovanje, ne prav spretno, posebno zato ne, ker se je „mož trebuha“ vedno mešal v debato sa svojim „tako je“. Radko Voda pa se svojimi vse prezirajočimi opazkami. Še gorenjski Joža se je mešal včasih: „Pojdimo na kavico“, toda njega je umoril zelo duhovito njegov ožji znanec tovariš Bevica...

Davno je že odbila na rotovžu jedna po polnoči, ko je Ivan Sraka zaključil oficijelni del seje, pozdravivši še jedenkrat navzoče goste, zastopnike slovenskih akademskih društev, gospoda komisarja in — odsotne državne poslance.

Zabavni večer je vodil zelo spretno tovariš Otokar se svojim deviškimi srcem; izvolil si je najprvo funkcionarje: kontrapika, debeli narodnjak iz horjulske fare, o katerim sta okaj „jorala“; pri tej priči so ga prinesli bruci na njegovo častno mesto. To vam je bila peza! Fliškuži je izvolil zeleni car tovariše Vrana, Koša, Benko ta in Rundarja, slavnostnim govornikom Pompejusa z rudedim, malo zakrivljenim nosom in tovariša Govedino; klobasar je bil tovariš Bevica, kantuš mini-

Zavarovalnice naj branijo naše imetje pred vničanjem, zato moramo skrbeti, da se zavarovanje proti ujmam, požaru, živinskim boleznim razširi in tako uredi, da bo mogoče tudi revnejšim, zavarovati se, in naj v tem vrše deželni zastopi svojo dolžnost, ter naj uvedejo obligatorno zavarovanje.

Osobito pa naj se država že loti zavarovanja delavcev za čas onemoglosti in starosti, ker s tem bo srečno rešen velik del našega socialnega vprašanja; težavna naloga to, pa vredna napa in žrtev, da ublažimo stanje naših pridnih delavcev; saj je prav ogromno število našega naroda, ki odpada na delavski stan.

Za njega boljše stanje mora skrbeti država in naši poslanci morajo zahtevati od vlade, da potom zakonov vse stori v varstvo in boljše stanje delavcev.

Žal, da naših pridnih delavcev delo kopiči zaklade nam nenaklonjenim ptujim kapitalistom. Zato bodi nam skrb, da varujemo interese tudi naših delavskih bratov.

Zaradi pičlo odmerjenega časa, pol ure, mi ni mogoče razvijati nadalje naš gospodarski program, najperečeje stvari in naše zahteve sem omenjal. Moram hiteti k sklepu.

Zbrani smo na tem veličastnem shodu sinovi vseh stanov. Skrajno potrebno je, da okrepimo naš narodnostni temelj sigurnega obstanka in ta temelj je zdravo, krepko narodno gospodarstvo. Organizujmo vse stanove po njih strokah v zadrüge, ker le združeni bomo zamogli obraniti si svoj dom, katerega moramo celega ohraniti svojim sinovom in ne pedi prepustiti ptujcu nasprotniku, ki že sega po njem potom svoje zloglasne Súdmarke.

Duh združenja, katerega, žal, pogrešamo med nami, pa naj prešinja nas. Bodimo podvzetnejši; namesto da naše prihranke hranijo hranilnice, porabljujmo jih v skupna podvzetja; posnemajmo v tem naše brate Čehe in Francoze, ki skoro ves denar nakladajo v podvzetja, ki so pripomogli temu narodu, da je tako sijajno prebil Sedan!

ster „mož trebuha“, venbacitelj pa tovariš Malic.

Pritisnivši desno roko na deviško svoje srce zapovedal je zeleni car, naj se mu funkcionarji zahvalijo na podeljenih jim čestnih službah po preteku petih krokarskih minut, med tem pa naj slavni Ronahar v verzih popiše zabavni del zadnjega občnega zbora, od nocojšnjega ga mora postaviti tovariš Poper ali Prašek.

„Tovariši! Nisem pesnik, zato se hočem poslužiti Gregorčičeve pesmi „V pepelnici noči“, če vam je prav“; tako je pričel Ronahar, potem pa izpraznil čašo plzenskega piva.

Lepo te prosim, ljubezniva čitateljica, ne jezi se, da sem te popeljal sem, a da si bila ti nekdanj navzoča na zabavnem večeru dunajske Slovenije, bi pač veselo pripela peruti svojemu duhu, ki bi te prenesle v to družbo v „katolische Resource“. Ako ti navedem samo zadnjo kitico za družbo prikrojene pepelnice noči, vem, da nabereš ustnice... ej, ko bi bil jaz pri tebi, pritisnil bi nanje poljubček: kaj ne, da bi bila takoj zopet dobra?

Ronahar je predaval konec pesmi s posebno povzdignim glasom:

„Le krokaj, krokaj, narod moj,
Dolej še ne ugnan!
Saj tvoja noč je; — za pokoj
Odločen ti je dan.“

Naša lepa domovina nudi nam dovolj bo gati zakladov v rudnistvu: omenjam bogatih skladišč premoga, železa, lepega stavbenega kamenja, tudi marmorja; v rastlinstvu, katero nam nudi poleg planinskih cvetic, vse vrste žita, oljke in trte; v živalstvu, za katerega uspešno rejo imamo vse naravne predpogoje.

Koliko je vodnih sil neizkoriščanih!

Le izrabiti treba vse, kar nam nudi materinska zemlja, in ako bodemo podvzetni, umni in vstrajni v delu, vtrdimo si dom, na katerem bo mogel trajno živeti srečen naš narod, ki bo čuval skrbno, da bo tu gospodar Slovan, zvest Bogu, domovini in cesarju svojemu. (Pride še.)

Državne podpore povodom raznih nezgod.

Poslanci raznih pokrajin stavili so že v prvi in drugi seji zbornice poslancev nad 50 nujni predlogov za podeljevanje podpor iz državnih sredstev onim, ki so oškodovani valed raznih elementarnih nezgod.

V tretji seji je predložila o. kr. vlada zakonski načrt v isti namen. Toliko poslanci torej, kolikor vlada uvidevajo potrebo, da se dade podpore. Toliko, kolikor zahteva vlada, bo dovoljeno gotovo. Da-li bodo poslanci mogli toliko uplivati na vlado, da dá kaj več, to se pokaže morda že v današnji seji zbornice poslancev. Za današnji dan je postavljen na dnevni red vladni zakonski načrt in sicer na prvem mestu.

Po tem načrtu se dele podpore v glavnem na dvoje. Prvi del govori o podporah onim krajevinam in pokrajinam, ki so v bedi vsled povodnji meseca julija 1897. Tu se dovoljuje podpora 2,640.000 glđ., katere ne bode treba povrniti, a 1,550.000 glđ. brezobrestnega posojila. Jedno in drugo svoto dobe: Češka, Dolenja in Gorenja Avstrija, Solnograjska, Štajerska, Šlezija in Moravska. Razna tega dovole se 650.000 gold. začasne uravnave rek v Češki in Gorenji Avstriji.

Nato pa je priletela s predsednikovega stola zapoved, naj se mu kantušminister zahvali s pesmijo, in „mož trebuha“ je ustal, pevci pa so zapeli:

Kako, kako je bilo lepo,
Ko deček hodil sem z njo...

Tudi Ivan je pel, toda ne do zaključka: spomnil se je Hermine; že tako dolgo ni slišal nič o njej! Pred kratkim je pač čital, da je ona predsednica ženskemu pevskemu društvu v X in tedaj je bil izredno vesel...

Tudi danes se je spomnil sreče, ki jo je užival na Vrhu, odstranil se je in prisel k Lovcu, dasi je bilo vedenje tega proti Ivanu, odkar je prišel Lovec s počitnic na Dunaj in našel Ivana čvrstega, resnega, nezanimajočega se (vsaj na zunanje ne) za srčna čutstva, nekako čudno: kako je pomežikaval France Lovca!

Danes, ko je čul, da, sam pel, kako je bilo lepo, prevzela so Ivana čutstva in rad bi bil izvedel kaj o Hermini...

„No, ti kaj pišejo iz X?“ je vprašal France Lovca s pomenljivim pogledom.

Na videz miren, pravil mu je Ivan, da so mu slovenski časopisi pisma iz domovine. „Čital sem, da so imeli v X veselico v korist slovenskim dijakom na visokih šolah. Si bil morda ti tam na počitnicah?“

„Bil“, kratek odgovor. (Pride še.)

Drugi del zakonskega načrta govori o podporah, ki se imajo dovoliti za kraje, kjer je bilo drugih elementarnih neugod, n. pr.: suša, toča, dolga in mrzla deževja itd. Takih neugod je bilo v raznih predelih mnogih pokrajin; med temi sta tudi Istra in Trst.

Povodom teh neugod daje se po vladnem zakonskem načrtu 300.000 gl. podpore za poškodovane predele vseh pokrajin. Ta podpora se ne povrne. Ista se pošeli zlasti za nakupovanje hrane in semena ter v pomoč občinam in občanarjem, da bodo mogli popraviti oškodovane predmete. Ta podpora sme se deloma upotrebiti tudi v to, da se izvedejo občno koristna javna dela ter da na ta način dobi zaslužka bedno prebivalstvo. Tu bi bile na prvem mestu gradnje cest in vodnjakov pri nas. V te podpore spadale bi tudi one, ki bi se dale pojedinim občanarjem za popravo n. pr. oškodovanih vinogradov. Vlada se pooblašča še, da potroši največ 225.000 gold. za nepredvidjene slučaje bede v onih deželah, katerim ne bi mogli priskočiti v pomoč z vsemi poprej navedenimi svotami.

Nepovračljive podpore delé samo c. k. oblasti. Do teh se je torej treba obrniti onim, ki hočejo dobiti podporo, pri čemer je dokazati potrebo, dobro in čim točneje. Vsem dotičnim spisom o tem, kakor n. pr. prošnjam, ne treba koleka.

Razum omenjenih zneskov dovoljuje se ministertvu za notranje stvari povodom povednjí svota 415.000 gl. za popravo državnih cest in mostov, 600.000 za uravnavo rek, ministertvu financij 120.000 gl. za popravek solin, ministertvu poljedelstva 25.000 gl. za popravek državnih gozdov in rudnikov, ministertvu za železnice 1.250.000 gl. za popravek železnic.

C. kr. oblastim bi morale biti poznane škode, provročene vsled raznih neugod skoro vsej Istri in tržaški okolici. V dotičnem nujnem predlogu posl. Spinčića, dra. Laginje in tovarišev so navedene vse glavne neugode in povdarjane škode ter beda, ki čaka prebivalstvo Istre. Temu prebivalstvu treba pomoči, ako nočejo, da isto tako rekoč umre od glada. Tudi od poprej, iz prošenj raznih občin, iz govorov in predlogov naših poslancev mora biti znano c. kr. oblastim, kje bi trebalo kaj zidati in s tem nuditi zaslužka prebivalstvu. Zato mora vlada nuditi podpore tudi brez ozira na zakonski načrt, o katerem smo govorili tu.

DOPISI.

Podgrad, 18. sept. (Izv. dop.) Iz današnje seje našega občinskega zastopstva).

Predseduje župan Jenko.

Vlado zastopa c. kr. okr. glavar Fabiani.

Po raznih naznanilih predsedništva, se je prešlo na dnevni red,

1. Poročilo o prinašanju občanarjev k troškom za vzdrževanje konja, potrebnega g. kapelanu na Pregarijah. — Župan je prečital dotični predlog. Vladni zastopnik se je izrekel deloma proti predlogu in je v temeljeval svoje mnenje v daljšem govoru. Enoglasno se je sprejel predlog nespremenjen, kakor je bil prečitan.

2. Poročilo o všolanji Sobonjskih otrok v Podgradu. Župan je konstatoval, da pričaknje že od 24. maja t. l. rešitev v tej stvari od c. kr. okr. šolskega sveta in je prosil vladnega zastopnika kakor predsednika c. kr. okr. šolskega sveta za pojasnilo. Ta je izjavil, da je stvar v rokah šolskega nadzornika in v zvezi z novim urejenjem šolskih okrožij. Zbor se je izrekel za ušolanje Sobonjcev v Podgradu.

3. Poročilo o pritožbi zaradi nedovoljenega plesa pred Vičičevo gostilno v Podgradu. Župan je omenjal na kratko znanega upora proti občinski oblasti, ker se je pred Vičičevo gostilno plesalo navzlic prepovedi. Poročal je, da je moral brzojavno zahtevati orožniško pomoč, da c. kr. poštni urad ni hotel sprejeti brzojavke, da se je ta morala poslati v Trnovo na Kranjsko za oddajo in da je odgovor došel stoprav ob 3. uri zvečer. Vladni zastopnik je izjavil, da je on takoj dovolil asistenco in da je bila brzojavka oddana na Voloskem ob 4. uri popoldne. Potožil se je tudi, da je bil v „Edinosti“ krivično napaden, češ, da je on rekel nekim pritožiteljem: „kakoršnega župana ste si izvolili, takega imate“. On da niti na Voloskem

ni bil, ko so bili pritožitelji tam. Župan je izjavil na to, da se je ta vest takrat razširjala po onih pritožiteljih in da bi bil, ako je bila neresnična, moral c. kr. okr. glavar kazensko postopati proti širiteljem. Vladni zastopnik: E, kaj hočete! —

Razvila se je na to občirna razprava o plesih, v kateri se je naglašalo vse slabo, ki izhaja iz njih; posebno, ker brezvestni agitatorji vporablajo take prilike, da zavajajo občinarje k pijančevanju in razgrajanju, kakor se je to godilo posebno takrat, ko je bilo občinsko zastopstvo razpuščeno in ob času raznih volitev.

Posebno je naglašal odborik Rogač, da bi razgrajalci in uporniki ne imeli takega poguma, ako bi se strogo postopalo proti njim. Tako pa menijo, da jim je dovoljeno vse, tudi to, da se smejo nekažnjeno upirati proti oblastnijskim naredbam.

Zastopstvo je enoglasno zavrnilo pritožbo, odobrilo postopanje županstva in sprejelo nasvete, kako je postopati v bodoče.

4. Župan je zaključil sejo in naznanil, da bode 4. točko dnevnega reda občinsko v družbi s cerkvenim zastopstvom in pod vodstvom c. kr. okr. glavarja razpravljalo kakor konkurenčna komisija in sicer glede poprave zvonika župne cerkve v Hrušici.

Na tej razpravi konstatovano se je, da se je stvar zavlačevala že 6 let, da je zvonik v nevarnosti, da se podere, in se je potem sklepalo, na kak način naj se zavaruje zvonik preko zime ter da se mora s popravljanjem pričeiti v spomladi.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29 septembra 1897.

K položaju. O shodu deželnih in državnih poslancev ter zaupnih mož čeških poročajo iz Prage: O položaju je poročal dr. Herold. Za soboto se je nadejala parlamentarna komisija večine, da bode čula kaj konkretnega iz ust grofa Badenija. Pa je prišel vmes dvoboj z Wolfom. Toda nadejati se je, da grof Badeni čim prej ugodni zahtevam Čehov. Položaj Čehov v parlamentu je označil dr. Herold ugodnejim, nego je bil minolo leto. Shod je v sprejel 4 resolucije. Prva pozivlje poslance, naj store vse možno, da se izpolnijo zahteve naroda češkega, ozirom na državno pravo, narodne pravice ter politiška in socijalna vprašanja. — V drugi resoluciji priznava shod potrebo, da se v trdne vrste združijo vse stranke, stremeče po avtonomiji in po narodnem pomirjenju; odobruje pridruženje čeških poslancev strankam na desni na podlagi programa, načrtanega v načrtu adrese. Ta resolucija pooblašča češke poslance, da postopajo solidarno z desnico, v kolikor se bode ista potezala za avtonomijo in za narodno enakopravnost. — Ozirom na sedanji položaj in na obstrukcijo Nemcev proti celokupnosti kraljestva češkega in proti pravicam čeških manjšin prepušča shod v tretji resoluciji poslancem svobodo za izbiranje primerne taktike, pri čemer naj imajo vedno pred očmi program češki in v tem zmislu naj uravnajo svoje postopanje v parlamentu in nasproti vladi. — V četrti resoluciji izraža shod nado, da zastopniki naroda češkega ostanejo zvesti dosedanjemu vedenju.

Oglasil se je nov pošteni — mešetar. Neki dopisnik v „L. Volksblattu“ nadeva katoliški ljudski stranki nalogo poštenega mešetarja. Glede pogajanja z Ogersko naj se prepusti s prvega inicijativa parlamentu in vlada naj bi stopila malo na stran. Jezikovno vprašanje naj bi se uredilo zakonitim potom in ne administrativnim. Omogočilo naj bi se centralistom in avtonomistom, da bi se postavili na to podlago. To vprašanje naj bi se rešilo potom zakona in vspešno od strani parlamenta in deželnih zborov. Parlament naj bi izdal splošni drž. zakon, katerega naj bi potem popolnili dež. zbori primerno potrebam posamičnih pokrajin. Poleg tega naj bi se izdal zakon v varstvo narodnih manjšin. O tem predlogu da je že razpravljala katoliška ljudska stranka.

Tako — mešetar, ki bi hotel napraviti tako, da bi dobil prav — vsaki nekliko. Svojo zahtevo, da se jezikovno vprašanje reši potom posebnega zakona, se je približal stališču Nemcev in socijalnih demokratov. Mož pa ni pomislil, da zakon, kakoršnega mislijo Nemci — proglašanje nemščine državnim jezikom — ne bi značil rešitve, nego nove boje. In ako bi nastal potem mir, bil bi to mir na slovanskih — grobovih. Mir na gro-

bovih! To je sicer sveti mir, ki spominja na večnost, ali narodi, ki hote živeti na tej zemlji, si ne morejo želeti takega miru. Nadalje je pozabil pošteni mešetar, da prav za prav imamo že prav dober jezikovni zakon: naših osnovnih zakonov člen XIX., ki ima pa to jedino napako, da se ne izvaja! Toda ta napaka bi se dala odpraviti in v ta namen so se ravno izdale jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. Tudi mi smo takega menenja, naj se pravice narodom ne dajejo z naredbami, ki se lahko izdajejo in preklicujejo. Ali jezikovna ravnopravnost je že u zakonjena v Avstriji in vladam je celo dolžnost, da tudi z naredbami delajo na to, da se bode izvrševal za vse jednako že obstoječi zakon.

Potem je napravil pošteni mešetar svoj poklon pred deželnimi avtonomisti, češ, deželni zbori naj bi popolnjevali splošni jezikovni zakon po razmerah v dotični pokrajini. Ubogi mi potem, ko bi nam prikrojevali jezikovni zakoni deželni zbori v Gradcu, Celovcu, Trstu in Poreču! Toda tudi nas se je spomnil pošteni mešetar; in je hitro izrekel željo po zakonu v varstvo narodnih manjšin.

Tako bi bilo ustrezno vsem! Ali ne bi bilo lepo? Dež. zbor v Celovcu n. pr. bi najprej priredil jezikovni zakon, ki bi ne poznal potrebe slov. jezika v deželi Koroški, torej v zmislu nemškega gospodstva, potem pa bi ob enem izvajal zakon v varstvo slovenske manjšine, torej proti nemškemu gospodstvu!!!

Ne, ne, gospoda! To ne bi bila nikaka rešitev, k večemu da bi Italijani in Nemci nehali biti to, kar so. Ali je nade k temu? In tako prihajamo vedno in vedno do one točke, o kateri je govoril posl. Povše na vseslovenskem shodu. Prepripi se nehajo še le potem, ko bode sleherni narod sam odločeval o svojih kulturnih potrebah potom posebnih zastopov. O takih zastopih je prinesel zadaji „Slov. Svet“ jako poučen članek, katerega ponatisujemo, čim nam bode dopuščal prostor. Le narodna avtonomija, uvedena vspešno z deželno avtonomije, bi značila rešitev narodnih prepripirov v Avstriji!

Bolgarsko brodogovje. Princ Koburški je jako slavohlepen človek. Ker se mu je posrečilo zlesti na bolgarski prestol, se ondi počuti tako dobro, da ga v jednomer napadajo tajne želje po „še več“. Kako dolgo že sanja o bolgarskem kraljestvu, čegar žezlo in krono naj bi nosil, ako že ne on sam, pa vsaj njegov „prestolonaslednik“, princ Boris, to je znano menda že vsemu svetu. Saj je baje svojemu sinu v neki proroški slutnji dal ime poslednjega bolgarskega kralja, češ, prvi pa naj bode zopet Boris. A Ferdinand obrača, car pa obrne. Tako mu je zopet prišla nova želja po — bolgarskem brodogovju, seveda na stroške bolgarskega naroda. In iz tega namena se je baje pričel že kar naravnost pogajati z francoskimi ladjestavbenicami. A ruska vlada ga je še v poslednjem času opozorila na to, da po sklepih berlinskega kongresa smeta v Črnem morju brodariti z vojnimi ladjami samo dve velevlasti in ti sta — Rusija in Turčija. Balkanske države imajo torej le dovoljenje, graditi si brodogovje na Donavi. To pa bi — dostavlja Rusija skoro ironično — njemu, knezu Bolgarije, malo hasnilo, ker bi se njegovo brodogovje, tudi ako bi je imel, moralo smatrati le kakor del turškega brodogovja pod turško zastavo. Ta opazka ruske vlade je Ferdinanda iz rodu Koburžanov, sedaj kneza Bolgarov, precej peparila in Ferdinand gotovo pisano gleda gori v ta „mrzli“ Petrograd. Seveda, kakor se čuje, praljal je brz po tihu v London, ali bi se ne dali sklepi berlinskega kongresa vendar zasukati nekako tako, da bi obveljala njegova, knezova. Anglija, kakor „prijateljica“ Rusije, je seveda takoj porabila to priliko in obljubila najprvo povprašati v Rimu in na Dunaju. Potem se bode že videlo nadalje. Ali n: to tako nekako, kakor z igračo razposajenega dečka, kateremu je ne dovoli strogi in razumni oče, pa gre skrivaj k mamici in se prime njenega predpasnika? Oj ta Ferdinand! Najbolje bi pač storil, da bi lepo ubogal one, ki hočejo le dobro, če tudi ne njegovi osebi, pa gotovo — Bolgariji.

Različne vesti.

Mar so te pripisave za bodoče volitve? Kakor znamo, se budi dovršili te dni dve popolnini volitvi za naš mestni ozir. deželni zbor, to je, za I. in III. razred. To priliko so pa porabili gospodje na našem magistratu, da so „rektilicirali“ vse liste vseh razredov; kako? tega menda ne treba praviti. Tako so n. pr. brisali iz I. razreda 11 volilcev. Kakor so razmere v tem razredu, je to število jako pomembno o volitvah. Za okolico so tudi „rektilicirali“: v prvem okraju so upisali 8 volilcev, brisali pa 23; v drugem okraju: upisali 7, brisali pa 27; v tretjem okraju upisali 4, brisali 34; v četrtem okraju upisali 2, brisali pa 14; v petem okraju upisali 2, brisali pa 17; v šestem okraju upisali 1, brisali pa 18.

Summa summarum so jih za okolico upisali celih 24, brisali pa 133. Število volilcev okolice se je torej zmanjšalo za lepo število 109! Tako se dogaja pri nas, ko se na vseh straneh z elementarno silo pojavlja tendencija po razširjanju volilne pravice. Tako delajo pri nas gospodje, ki se imenujejo — liberalne! Drugod streme za tem, da bi se javno menenje pojavljalo na čim širši podlagi, pri nas pa ožajo to podlago, kakor se le da!

Taka je gospodovalna stranka, proti kateri moramo biti mi toli ljute borbe, kar pa ne zadržuje izvestnih ljudi, ki se radi imenujejo socialiste, da bi se nam ne zaletali v hrbet ravno tedaj, ko imamo pred seboj sovražnika nele naših narodnih, ampak tudi splošnih pravic našega ljudstva! Da so ti ljudje res socialisti, da jim je res za to, da široko mase pri nas pridejo do političnih pravic, da so res prijatelji enakosti vseh, združili bi se z nami za ukupno borbo proti stranki, ki se redi jedino ob praksi, dijametralno nasprotni prvi in glavni točki socialističnega programa! Da so res to, za kar se izdajajo, da res iskreno mislijo se svojim programom za pametne socialne reforme, ne bi se nam zaganjali v hrbet na vsakem shodu, dočim molče kakor ribe o izvestnih, človeštvu le predobro poznanih predstavitelji visoke finance in plutokracije!! O prijatelji: to vaše neprestano zaganjanje na jedno stran, in trdovratno molčanje na drugo stran, to govori cele knjige! Morda pridejo tudi naši delavci še do tega, do pogledajo malce, kaj govore te knjige.

No, od naših voditeljev se nadejamo, da ne bodo molčali o gori opisanem „popravljanju“ volilnih listin. Gospodji na magistratu treba pokazati ob vsaki priliki, da vendar ne smejo delati prav vsega, kar bi hoteli.

Naprej za rudečo zastavo! Relata refero. Ako pa ni res, prosimo že v naprej za zamero. V nedeljo so imeli socialisti shod pri sv. Jakobu. Nekdo, ki je bil na shodu, nam pripoveduje, da je vskliknil jeden govornik: „Nekdaj se je zbiralo na taborih na tisoče in tisoče našega ljudstva. Po dovršenem zborovanju je bila navada, da so peli: Naprej zastava slave! Danes pa vam kličem: Naprej za rudečo zastavo, naprej za delom!“

Nikdo bi nam ne mogel zameriti, ako bi si domnevali, da je dotični govornik zagrmel ta vsklik v krivem domnevanju, da je rudeča barva — barva „slavne“ obstrukcijske hiše Schönererjev, kajti zavestništvo med to hišo in socialističnimi poslanci v zbornici na Dunaju je bilo toli skladno do sedaj da na vse zadnje res ne bi bilo čudno, ako bi imeli skupno rudečo zastavo: „slavna“ hiša Schönererjev in socialisti.

Toda denimo, da rečeni govornik ni bil v takem krivem domnevanju. Potem ga pa vprašamo: s kako pravico ustvarja on nekako nasprotstvo med delom in našo stranko? Ali ni narodna stranka vsikdar navajala k delu naše ljudstvo? Ali smo je kedaj navajali k lenobi? Ali ne daje naša stranka najlepši vzgled delavnosti za javno blaginjo: snovanjem posejilnic in hranilnic in podpornih društev? Kdo navaja našega okoličana do racionalnega poljedelstva? — In to je menda tudi delo! Čegava zasluga je v prvi vrsti, da se je v Nabrežini zasnovala klesarska šola, kateri je namen, da vzgaja dobrih delavcev? Čegava je zasluga, da sti se na Proseku in v Rojano otvorili pripravljavnici, s katerima je došlo okoličanom sredstvo, da se mogo pripravljati za nadaljnji napredek in se usposobljati za tekmovanje, torej za — delo!! Kje je torej nasprotstvo med našim pro-

gramom, našo zastavo, in delom? Ni ga, ampak ravno na naši zastavi je zapisano delo, ravno naš program je program: delo!

Seveda: ako le zabavljanje na raznih shodih na narodno stranko znači delo, potem so govorniki najpridnejši delavci! Naprej za — rudečo zastavo!

Morte ai s' ciavi! Abbasso i s' ciavi! Kakor je znano sploh, a najboljše še aviti colturi, sta ta vsklika vzrastla posebno bujno na drevesu, ki je poginilo izza zadnjih volitev v drž. zbor.

Teh le vsklikov na Slovence in Hrvate poslučuje se veliko in malo, mlado in staro, berač in gospoda, ali le tedaj, ko so v množini, ali pa, ko ni navzočega slov. hrvatskega lica, ki bi znalo pokazati zobe.

Da so ti junaki zajčje narave, to vedo predobro sami; dovolj je zanje slamnati mož v prosu, da se razškrope na vse štiri glavne vetrove — če že nočemo upoštevati junakov, à la Menelik, Makonen in Alula, ki so jih namazali, da „diše“ še dandanes prav intenzivno.

Ker jim lice v lice rado leze srce v hlače, primorani so bili vreči se na drugo polje. Da pokažejo svetu, da so i oni kavalirji, iztuhale so modre (?) buče, da je še najboljše, če se sovražnika napada potajno, za hrbtom. V tem pa so res mojstri! Pregovor pravi, da, kdor govori o meni za hrbtom, ta ne govori o meni, ni z menoj..... Scienti pauca supersunt!

Prepovedano je žaliti narodnost, kakor tudi posamičnika; gospoda ve za to gotovo, eppur non si muove..... Da, zakon je tu, ali kdo se briga zanj? Ako bi se kdo brigal zanj, ne bi prisustvovali dan na dan sramotnemu najlojalnejšega naroda v Avstriji, kakoršno sramotenje se pojavlja tu in drugodi.

Laški „duh“ izziva slovenski narod na vse mogoče načine — a ni ga, ki bi mu zaustavil drzni posel. Ne, motim se, nekaj takega se je bilo vendar dogodilo. Dva laška kolesarja sta bila na potu iz Senožeh v Postojino. Bilo je v bližini Razdrtega, kmalo po volitvah. Kolesarja sta frčala po cesti. Ker nista imela družega posla in da ne pozabita na izzivanje — loro sistema di vita — sine qua non — tulila sta zaglavni psovki na vse grlo. Srečavala sta ljudi, a med temi ni bilo niti jednega večšega laščini, ki bi bil razumel, kaj sta upila nepridiprava. Pregovor pravi, da hudič zna našuntati človeka v greh, a osvoboditi iz greha, pa ne!

Oba della patria di là da venire — naletela sta na kupico brhkih fantov. Od teh eden, bivši vojak, razumel je par besed jezika, v katerem toli radi preklinjajo Boga in Svetece njegove. Dejanje ni smelo ostati brez plačila. Obkolili so nesramna Laha in naklestili oba prav tehtno, kakor se spodobi za dela enaka. Kdor išče, najde! Babji „Piccolo“ ni bleknil ni besedice o tem dogodku, čeprav ima dopisnikov v samih Senožehah. Da bo imenik laških mučenikov bogatejši za dva — nadeli smo si mi brigo za to. Kam dovaja „avita coltura“! Prosit!

Kaj pa so nekateri laški in nemški kolesarji, to povemo v kratkem. O dnošaj.

Cesarjev dar. Nova latinska patrijarhalna cerkev v Carigradu je dodelana in bode blagoslovljena v teh dneh. Za to cerkev je dal cesar Fran Josip I. na lastne stroške napraviti veliki oltar.

Stanje grofa Badenija. Z Dunaja se brzojavlja: Stanje ministerskega predsednika grofa Badenija je povoljno. Noč je bila mirna. Ministerski predsednik je izven postelje.

„Mattinu“ brzojavljajo z Dunaja, da je sv. oče pooblastil kardinala Gruscho, naj da odveze grofu Badeniju na kršenju cerkvenih zakonov po dvoboju.

Ravnatelj spljetske gimnazije postane profesor Ivan Kos v Pulju.

Pogreb ubitega Jakoba Štruklja je bil jako lep. Udelažilo se ga je veliko ljudij, ki so skazali tako svoje sožalje starišem, bratu in sestri in mladi udovi. Kakih posledic ima večsah prepirljivost v igri!

Kraljeva dvojica romunska je dospela v Budimpešto večeraj ob 2:30 popoldne. Na kolodvoru so pričakovali visoka gosta: Njeg. Veličanstvo naš cesar, nekateri nadvojvode in nadvojvodinje in mnogo državnih dostojanstvenikov.

Blagoslovljenje zvonov. OI sv. Ivana nam pišejo dne 29. t. m.: Danes jutraj je bil naš sveti Ivan lepo okrašen z narodno slovenskimi zastavami, ki so kaj radostno vihrale v lepem solnčnem jutru. Ob 7. uri se je pripeljal milostivi škof iz Trsta monsignor Šterk ter je daroval sv. mašo v novi župni cerkvi. Po sv. maši je bil sprevođ do nekdanje cerkve na starem Bregu, kjer so se blagosloveli naši zvonovi. Ljudstva je bilo ogromno. Več o tej slavnosti sporočimo še pozneje.

Vse rodoljube iz Trsta in okolice vabimo, da se udeleže velikega koncerta z bazarjem, ki bode v nedeljo dne 3. oktobra pri Sv. Ivanu. Tu pa podajamo še enkrat zanimivi razpored:

1. Schneider: „Kviško zastava!“ koračnica, godba.
2. M. Brajša: „Istarskim Sokolom“, možki zbor.
3. Suppè: Ouvertura k operi „Kakadu“, godba.
4. Dr. Ipavic: „Pozdrav Gorenjski“, mešan zbor.
5. Donizetti: Cavatina „Maria“ di Rudenz, godba.
6. A. Nedved: „Prošnja“, četverspev, pojó gg. Katalan, Ražem, dr. Slavik in Nabergoj.
7. Kalensky: „Chantant“, valček, godba.
8. Smetana: Sekstet iz opere „Prodana nevesta“, godba.
9. Volarič: „Divja rožica“, dvoglasni ženski zbor spremljevanjem glasovirja.
10. Valverde: Divertissement iz opere „La gran via“, godba.
11. J. Aljaš: „Triglav“, možki zbor.
12. Wodražka: In „Nah und Fern“, potpourri, godba.
13. J. Laharnar: „Ženin kos“, mešan zbor.
14. Friedrich: „Charlotte“, mazurka, godba.

Blagajna in „bazar“ odpreta se že ob 3. uri popoldne.

Veselica se bode vršila ob vsakem vremenu.

Naša pošta. Pišejo nam: Danes sem vzprejel tri priporočena pisma s slovenskimi naslovi. Na teh pismih pa si je dovolil nekdo na pošti „šalo“, katere ne razumemo mi Slovenci, in si jo tudi prepovedujemo enkrat za vselej. Pred besedo „gospod“ je bilo namreč zapisano po drugi roki „Herra“. Da ni odpošiljatelj, namreč c. kr. okrajno sodišče v Sežani, si dovolilo take neumne šale, o tem menda nihče ne dvomi. Stvarij ni mogoče razlagati drugače, nego da je kak poštni organ zapisal to besedo, hoté s tem preprečiti, da se mi izdá nemško-slovenski oddajni list, kajt po višem vzkazu izdajajo se na nemške naslove nemško-laški oddajni listi. Res čulno je, da imajo nekateri gospodje na pošti toliko slobodnega časa. Vele-pošтовani g. poštni ravnatelj storil bi dobro, da bi tudi temu posvetil nekoliko pozornosti: dotični kuverti mu stojó na razpolago in imajo nastopne številke tukajšnje pošte: 26.677, 26.682, 26.683.

Prebivalstvu občine Miljske. Kakor znamo, je bila v okolici Miljski navada, da so odslužení vojaki nekoliko vežbali novince, predno so ti le odšli v vojake. Pri tem so rabili tudi orožje. Naši čitatelji se še spominjajo, da je bil pred par meseci židovski „Piccolo“ zagnal silen hrup radi takih vaj in je stvar — seveda — pretiraval in zasukaval po svoje, da bi ščuval proti ondodnemu prebivalstvu. Sedaj je politična oblast strogo prepovedala vsa taka vežbanja in zadene kazen vsakogar, ki bi se ne pokoril tej prepovedi.

Oporoka umrlega goriškega nadškofa dr. Zorna. Govorilo se je, da umrlí goriški nadškof ni zapustil nikake oporoke. Nasproti temu se je izvedelo, da je goriški notar dr. Della Bona našel v neki knjigi cerkvenega kneza na jeden listek napisano oporoko dr. Zorna v nemškem jeziku. V tej oporoki je rajni nadškof zapisal svoje premoženje, ki pa ni bilo izdatno, goriškemu adrijskemu semenišču. — Toliko posnemamo v tej stvari iz „Triester Zeitung“, ki ima to vest iz „Corriere di Gorizia“.

Iz Bazovice smo prejeli daljše poročilo o lepi slavnosti, ki se je vršila tam minole nedelje. Toliko cerkvena slavnost, kolikor tudi posvetna slavnost popoldne in vse okrašenje vasi so pričali o veliki ljubezni in spoštovanju ki je vživa zlatomašnik župnik Vouk. Dopis priobčimo čim prej.

„Brivca“ ne prodaja več Grego na oglu v Barieri, ampak dobiti ga je od danes naprej v tobakarni nasproti kavarne bizantino.

Kontrolna zborovanja. Vojaki in pomorščaki, ki so v Trstu na dopustu ali v rezervi in dopolnilni rezervi, morajo priti letos na kontrolna zborovanja v mornarsko kasarno v Lazzaretto večhio:

1, 2, 3 in 4. oktobra vojaki vojne mornarice in sicer po črkah:

